

Laura P:n painajainen

Timo Kuronen

© Timo Kuronen

Julkaisematon käsikirjoitus
Espoo 2018

1

Laura P. heräsi huhtikuun kolmannen päivän maanantaina varhain aamulla kummalliseen tunteeseen, että kaikki ei ole kunnossa.¹

Hän otti älypuhelimien kätteensä, mutta siitä oli akku lopussa. Hän pani puhelimen latautumaan. Hän avasi työhuoneessaan olevan pöytätietokoneen, se sentään onneksi alkoi toimia. Tietokone ei kuitenkaan jostain syystä kytkeytynyt tietoliikenneverkkoon. Seinäpuhelin Laura P:llä ei enää ollut. Siitä hän oli luopunut heti äitinsä kuoleman jälkeen.

Laura P:n äiti ei ollut elämänsä aikana suostunut kertaakaan soittamaan matkapuhelimeen. Hänelle ainoa oikea puhelin oli se, joka oli tyttären eteisessä. Hän oli nimittäin nähnyt sen monta kertaa ja tiesi, että tytär vastaisi siihen, jos sattuisi olemaan kotona.

Jonkin ajan kuluttua älypuhelin oli latautunut sen veran, että hän saattoi ryhtyä soittelemalla selvittämään, olivatko asiat normaalilla tolalla.

¹Laura P. on generinen nimi, joka esiintyy jo Erno Paasilinnan satiirissa. Tiedustelija kertoi hänestä. Kuulin Paasilinnan keskusteluja monta kertaa Oulussa 1960-luvun puolivälissä. Silloin ei ollut tilaisuutta tutustua. Mutta ehkäpä muutaman vuoden kuluttua, silloin aikaa on paremmin.

Laura P:llä on loppututkinto sekä lääketieteessä että oikeustieteessä. Monipuolisesta koulutuksesta oli ollut paljonkin hyötyä, kun työpaikat olivat vaihtuneet muutamana vuoden välein ja uusi työpaikka oli tuonut aina enemmän vastuuta mutta myös paljon enemmän palkkaa. Tällä hetkellä hän toimi TeHo:n² varatoimitusjohtajana.

TeHo:n normaalit numerot eivät jostain syystä vastanneet. Sen vuoksi Laura P. soitti vaihteeseen ja pyysi yhdistämään toimitusjohtajalle. Toimitusjohtajan sihteeri vastasi ja kertoi, että johtoryhmä oli pitämässä kiireellistä kokousta.

Laura P:lle oli yritetty soittaa lukuisia kertoja, mutta puhelimeen ei oltu saatu yhteyttä. Sihteeri ei tiennyt johtoryhmän kokouksen syytä mutta hänen äänensä vaikutti huolestuneelta.

Seuraavaksi Laura P. soitti Nordic Bankin tutulle sijoitusasiantuntijalle. Hänen kanssaan Laura P. oli siirrellyt huomattavan suuria summia erilaisiin veroparatiiseihin. Laura P. ei tiennyt varallisuutensa tarkkaa määrää, sillä tilanne eli koko ajan. Kymmenistä miljoonista euroista oli kuitenkin viimeisimmässä palaverissa keskusteltu.

Sijoitusasiantuntijan numero ei kuitenkaan vastannut. Puhelu kääntyi ensin vaihteeseen, joka sekään ei vastannut. Lopulta puhelimesta kuului nauhoitettu viesti, joka kertoi, että pankin tietojärjestelmässä ilmenneiden vakavien ongelmien takia normaalit pankkipalvelut olivat toistaiseksi pois käytöstä. Tilanteesta luvattiin kertoa tarkemmin pankin verkkosivuilla

Lopuksi Laura P. soitti SOTE-asioista vastaavan ministerin sihteerille. Osoittautui, että ministeri oli kutsuttu kiireelliseen kokoukseen pääministerin virka-asuntoon

²TeHo, eli viralliselta nimeltään Terveys ja Hoito on suuri ulkomaisessa omistuksessa oleva terveysalan yritys.

eikä sihteeri tiennyt kokouksen syytä. Myös ministerin sihteeri vaikutti huolestuneelta.

Laura P:n tietokone ei edelleenkään kytkeytynyt tietoliikenneverkkoon. Hän päätti lähteä työpaikalle.

Ennen lähtöään Laura P. katseli vielä ympärilleen. Lähes 500 neliön asunto kahdessa kerroksessa kattoterasseineen meren rannassa mutta kuitenkin aivan keskustan tuntumassa oli vähän turhankin iso yksin asuvalle henkilölle.

Palveluskunta piti tietenkin huolta asunnosta ja kaikesta ruokailuun ja juhlien järjestämiseen liittyvästä. Toisaalta asunto oli ollut hyvä sijoitus, sillä se oli tuonut uskottavuutta joskus pitkäänkin kestäneisiin liikeneuvotteluihin.

2

TeHo on Suomen suurin yksityinen, ulkomaisessa omistuksessa oleva sosiaali- ja terveysalan palveluja myyvä konserni. Sillä on monopoliasema useilla SOTE-alueilla. Lisäksi se toimii merkittävänä alihankkijana maakuntien omistuksessa oleville SOTE-yrityksille.

Se hallinnoi valtaosaa kaikista sosiaali- ja terveysalan kiinteistöistä. Niistä sen ei ole tarvinnut koskaan maksaa mitään. Kiinteistöt olivat ensin siirtyneet kunnilta korvauksetta valtiovarainministeriön alaiselle kiinteistöyhtiölle, joka ei kuitenkaan pystynyt pitämään niitä toimintakunnossa.

Muutaman mittavan katastrofin ja suunnattoman julkisen polemiikin jälkeen valtiovarainministeriö totesi järjestelyn kestävämmäksi ja päätti luopua siitä. Sen jälkeen kiinteistöt olivat muutaman välivaiheen kautta ajautuneet TeHo:n hallintaan.

Käytännössä omistajana toimii veroparatiisiyhtiö, jonka todellista omistajaa tai edes vastuullisia nimenkirjoittajia ei lukuisista poliisitutkinnoista huolimatta ole saatu selville.

Valtion kiinteistöt siirtyivät aikoinaan vastaavalla järjestelyllä valtiovarainministeriön alaisen Senaatti-kiinteistöt nimisen yhtiön hallintaan. Kyseinen yritys ei maksanut mitään sille siirtyneestä suunnattomasta omaisuus-

desta. Se alkoi kuitenkin periä markkihintaista vuokraa haltuunsa saamastaan omaisuudesta. Vuokrat olivat vähitellen nousseet niin korkeiksi, että osa virastoista oli siirtynyt kauas kaupunkien keskustoista halvempiin kiinteistöihin.

Itsepintaiset huhut olivat jo pidemmän aikaa kertooneet, että Helsingin yliopiston päärakennus Senaatintorin varrella oli jäämässä vaille käyttöä liian korkean vuokran takia. Nordic Bank oli Senaatti-kiinteistöille luvannut purkaa päärakennuksen ilmaiseksi, jos se saa tontin riittävän halvalla.

Yliopiston päärakennuksen paikalle Nordic Bank rakennuttaisi pilvenpiirtäjän ja kauppakeskuksen. Senaatintorin puoleisista ikkunoista tulisi olemaan komeat näkyvät Carl Engelin suunnittelemaan Helsingin historialliseen keskustaan.

Pankkien ekonomistit ja osa nuoremmista kaupunkisuunnittelijoista oli useaan kertaan julkisuudessa esittänyt, että Helsingin tulisi luopua ”kotiseutumuseon” pitämisestä kaupungin keskustassa. Seurasaari ja Suomenlinna olisivat aivan riittävä panostus siihen tarpeeseen.

Carl Engelin suunnittelemat rakennukset Senaatintorin varrella ja vastaavat rakennukset muuallakin Kruununhaassa tulisi purkaa ja korvata 60–100 kerroksisilla pilvenpiirtäjillä.

Laura P:n siirtyminen suoraan SOTE-palveluista vastaavan ministerin paikalta TeHo:n varatoimitusjohtajaksi herätti aikoinaan pahennusta. Laura P. ei lainkaan hyväksynyt puheita pyörövi-ilmioistä. Hänen kohdallaan kyse oli ovesta, joka aukeni sopivana ajankohtana oikeaan suuntaan ja sulkeutui sen jälkeen hänen takanaan lopullisesti.

Laura P:n julkinen vuosipalkkio oli suuruusluokkaa 10 000 000 euroa ja se oli siten moninkertainen ministerin palkkaan verrattuna. Lisäksi ministerin virka oli oikea koiranvirka hänen tehtäviinsä verrattuna. Ministereitä haukuttiin mennessä tulla, hän sen sijaan oli yksi Suomen arvostetuimmista yritysjohtajista.

Pyöröovi-ilmiössäkään ei sinällään ole mitään ihmeellistä. Se on käytössä monissa menestyvissä demokraattisissa markkinatalousmaissa, kuten esimerkiksi Yhdysvalloissa. Siellä kumpikin johtava puolue käyttää vuorollaan saman finanssikonsernin johtajia ministereinään. Samaisesta yrityksestä on palkattu johtajia myös Euroopan Keskuspankkiin, eikä menettelyä ole missään moitittu.

Laura P. ei sitäpaitsi syyllistynyt mihinkään sisäpiiritiedon tai ylipäätään minkäänlaisten salaisten asiakirjojen tuomiseen. Hän olisi voinut tulla kirjaimellisesti alasti uuteen työpaikkaansa. Hän olisi voinut jättää ministeriön jopa henkilökohtaisen puhelimensa kaikkine tietoineen. Sihteeri olisi voinut uudessa työpaikassa luoda uudelleen älypuhelimien puhelinmuistion niistä tiedoista jotka firmalla oli jo ennestään. Oleellisinta oli että Laura P. tiesi kenelle pitää missäkin tilanteessa soittaa ja että soittajana on juuri hän eikä kukaan muu.

Talusteoriassa puhutaan usein työntekijöiden marginaalituottavuudesta ja vastaavista käsitteistä. Laura P:n marginaalilyhyty hänen uudelle työnantajalleen oli valtaisa hänen julkiseen palkkaansa ja veroparatiiseihin maksettuihin salaisiin bonuksiin verrattuna. Yrityksestä oli kasvanut Suomen mittakaavassa todellinen jättiläinen hänen osaamisensa ja yhteiskuntasuhteittensa ansiosta.

Kun Laura P. saapui työpaikalle johtoryhmän kokous oli juuri päättynyt. Toimitusjohtaja pyysi hänet työhuoneeseensa ja viittasi kädellään nojatuolin suun-

taan. Toimitusjohtaja itse käveli hermostuneen oloisena edestakaisin ison huoneensa lattialla. Hän ei oikein tiennyt, mistä hänen pitäisi aloittaa vai pitäisikö kertoa esille tulleesta ongelmasta yhtään mitään.

Toimitusjohtaja tunsii olevansa vähän niin kuin puun ja kuoren välissä. Laura P. oli konsernin ylivoimaisesti tärkein työntekijä, todellisuudessa paljon tärkeämpi kuin hän itse. Oli monia asioita, jotka Laura P. oli menestyksellisesti hoitanut mutta tavalla, josta toimitusjohtaja ei tiennyt mitään. Laura P. oli useinkin vain hymyillyt sala-myhkäisesti ja todennut:

– Kuules kultaseni, oman hyvinvointisi kannalta on ehdottoman tärkeää, että et tiedä kaikista asioista – et virallisesti etkä edes käytännössä. Tällä tavoin saatat säästyä monilta murheilta. Anna minun hoitaa ne asiat, jotka parhaiten osaan.

Toimitusjohtajan oli pakko myöntää, että johdon työnjakoa koskeva epämuodollinen järjestely oli ollut konsernin kannalta todella menestyksellinen. Ilman Laura P:n työpanosta TeHo olisi jäänyt pikkufirmaksi.

Esille tulleet ongelmat olivat kuitenkin sellaisia, että niistä oli pakko puhua Laura P:n kanssa, vaikka tällä ei välttämättä ollut mitään osuutta ongelmien syntyyn.

– Tilanne on lyhyesti sanottuna tämä... aloitti toimitusjohtaja hiukan epävarmalla äänellä ja jatkoi:

– Sinähän tiedät, että Frankfurтин toimipistemme hoiti aiemmin kaikki laajemmat rahoitusjärjestelyt ja hoiti ne itse asiassa erittäin hyvin. Sikäläinen pankkipalveluja antava yritys oli rahoitusjärjestelyissä aina tiiviisti mukana. Kun tämä yritys muutti Suomeen, on pankkipalvelujen järjestämisessä tullut vastaan jonkin asteinen epäjatkuvuus. Esille voi tulla ongelmia, jotka saattavat aiheuttaa konsernille niin suuria taloudellisia menetyksiä, että jopa likviditeetti saattaa olla vaarassa.

– Liittykö tämä, mistä nyt puhut, mitenkään Nordic Bankin väitettyihin tietojärjestelmäongelmiin, jonka vuoksi normaalit pankkipalvelut ovat toistaiseksi pois käytöstä? kysyi Laura P.

– Valitettavasti... vastasi toimitusjohtaja ja jatkoi:

– Kovin paljoa enempää en itse asiassa pysty tästä edes kertomaan. Suoraan sanottuna... en minä eikä kukaan muukaan johtoryhmän jäsenistä tiedä, mitä todellisuudessa on tapahtunut tai tapahtumassa. Sitäpaitsi sinä olet ollut aivan keskeisessä asemassa, kun suuria taloutta koskevia järjestelyjä on tehty.

Tämän pidemmälle ei toimitusjohtajan kanssa käydysä keskustelussa päästy. Kumpikin varoi tarkasti koskettelemasta sanallakaan konsernin tai heidän kummankaan henkilökohtaisten varojen siirtelyä Nordic Bankin ja veroparatiisiyhtiöiden välillä. Seinillä saattoi olla korvat siitäkin huolimatta, että parhaat Euroopasta löydettävät asiantuntijat olivat olleet rakentamassa konsernin neuvotteluhuoneita, tärkeimpiä työhuoneita ja tietoturvajärjestelyjä.

Lopun päivää Laura P. kävi läpi tärkeimpien asiantuntijoidensa kanssa meneillään olevia hankkeita. Onneksi mitään suuria projekteja ei ollut käynnissä. Pahimmat kilpailijat oli jo ostettu ja toimivat suhteet julkishallinnon vastuullisissa asemissa oleviin henkilöihin oli muodostettu.

Joskus näiden toimivien suhteiden muodostamiseen oli tarvittu runsaastikin rahaa. Jotkut halusivat rahan käteisenä, toisille Nordic Bank tai sen suosittemat veroparatiisit olivat parempi vaihtoehto.

Oleellinen osa TeHo:n kasvussa olivat olleet tarkoin kohdennetut rekrytointitoimenpiteet. Suomeksi sanottuna TeHo oli ostanut julkisen puolen sairaaloista avain-

asemassa olevia kirurgeja ja muita kansainvälisen tason lääkäreitä. Ainakin pari sairaalaa oli joutunut väliaikaisesti sulkemaan ovensa ennen kuin ne ajautuivat TeHo:n haltuun.

Järjestelystä oli ollut seurauksena palkkahaitarin leveneminen. Parhaiden lääkärien palkat moninkertaistuivat samalla, kun sairaanhoitajien ja apuhenkilöstön palkat laskivat. Lääkäriliitto piti tapahtunutta kehitystä oikeudenmukaisena ja kutsui sitä järjen voitoksi.

Iltapäivällä Laura P. soitti vielä muutaman puhelun Frankfurtiin pitkäaikaisille tuttavilleen, mutta ainakaan näissä keskusteluissa ei tullut esille mitään huolestuttavaa. Nauhoitettuja puheluja kuunnellessaan, Laura P. oli tunnistavinaan ylimääräistä varovaisuutta sanojen valinnassa mutta mitään varmaa hän ei osannut päätellä.

Pankkiin hän ei saanut edelleenkään yhteyttä. Myöskään ministeriöstä ei kuulunut mitään uutta.

Näin kului maanantai. Mitähän kaikkea viikko toisi vielä tullessaan, ajatteli hän töistä lähtiessään.

3

Laura P:n normaalit pankkipalvelut ovat olleet Nordic Bankissa. Hän on ollut palveluihin hyvin tyytyväinen ja on pysynyt pankin asiakkaana siitäkin huolimatta, että pankki on vuosien varrella kokenut takaiskuja ja varsinkin suuren yleisön silmissä pankin maine on kokenut koviakin kolhuja.

Nordic Bank syntyi varsinaisesti vasta muutaman suomalaisen pankin fuusioinnin kautta. Se on Pohjoismaiden suurin finanssialan konserni, jolla on toimipisteitä kaikissa suurimmissa EU-maissa ja lisäksi joitakin toimipisteitä EU:n ulkopuolella. Pankki on vaihtanut nimeä muutaman kerran aina samalla kun pääkonttorin sijaintipaikka on vaihtunut.

Pankin pääkonttori oli pitkään Frankfurtissa. Brexitin jälkeen sinne keskittyi valtaosa EU-maiden veroparatiisipalveluista, jotka aikaisemmin oli hoidettu pääosin Lontoossa ja Luxemburgissa.

EU:n komissio oli toiminut hyvin määrätietoisesti EU:n oman pankkitoiminnan kehittämiseksi. EU:n komissio ei luottanut Euroopan Keskuspankin kykyyn tai haluun finanssisektorin kehittämiseksi. Komissio oli luonut kokonaan uuden lainsäädännön, joka tosiasiallisesti teki veroparatiisitoiminnasta täysin laillista.

Nordic Bank piti itsestään selvänä, että sen pääasialli-

nen toiminta hoidetaan Frankfurtissa ja se on ainoa oikea paikka konsernin pääkonttorille. Nordic Bank ei käytännössä maksanut veroja missään EU-valtiossa. Se antoi suoraan veroparatiisipalveluja asiakkailleen ja välitti perinteisten, eri puolilla maailmaa sijaitsevien veroparatiisiyhtiöiden palveluja. Nordic Bankin ideana oli toimia yhden luukun periaatteella. Laillisen tai laittoman rahan käsittelyn piti olla yhtä vaivatonta sen asiakkaille.

Tilanne oli kuitenkin muutama vuosi sitten dramaattisesti muuttunut. Saksan suurin yksityinen pankki oli ajautunut konkurssiin. Syiksi osoittautuivat valtavat mitasuhteet saaneet johdannaiskaupat ja epäluotettaviksi osoittautuneiden ulkomaisten veroparatiisiyhtiöiden tekemät virheet.

Riidat Saksan valtion ja EKP:n välillä olivat johtaneet siihen, että EKP ei suostunut osallistumaan kaatuvan pankin pelastamiseen. Saksan hallitus oli liittokanslerin kovan painostuksen jälkeen ottanut salaisella päätöksellä valtavan valuuttalainan kiinalaisilta rahoittajilta, mutta pankki oli kuitenkin kaatunut.

Saksan hallitus oli samassa tilanteessa kuin Norjan hallitus Gro Harlem Brundtlandin aikana. Norjan työväenpuolueen johtama hallitus, kuten hyvin tiedetään, oli harjoittanut laajamittaista laitonta salakuuntelua vuosien 1945–1996 välisenä aikana – erityisesti amerikkalaisten hyväksi.

Laajalle levinneet epäilyt salakuuntelusta johtivat siihen, että suurkäräjät asetti komitean selvittämään asiaa. Kun selvityksen tulokset vahvistivat salakuuntelun, suurkäräjien puhemieshistö totesi, että raportti on valtion uskottavuuden kannalta niin karmeaa, että sitä ei mitenkään voi julistaa salaiseksi – se vuotaisi joka tapauksessa julkisuuteen ennemmin tai myöhemmin.

Suurkäräjien päätöksellä raportti julistettiin julkiseksi

toukokuussa 1996.

Aivan vastaavalla tavalla Saksan hallituksen oli pakko julkistaa sen tekemä epätoivoinen yritys yksityisen pankin pelastamiseksi. Asian julkitulo johti nopeasti liittokanslerin ja koko hallituksen eroon. Saksan suurin puolue hajosi muutaman kuukauden sisällä. Oikeudenkäynnit valtiojohtoa vastaan olivat eri oikeusasteissa edelleenkin vireillä.

Suurimpana seurauksena oli kuitenkin Saksan irtautuminen EU:n komission tukemasta veroparatiisitoiminnasta. Saksa sääti nopeutetulla menettelyllä maailman tiukimmat pankkilait, jotka kriminalisoivat kaiken sellaisen pankkitoiminnan, joka hiukankaan viittaa veroparatiisitoimintaan.

EU:n komissio ja jopa EKP vastustivat jyrkästi Saksan uutta lainsäädäntöä. Julkinen, kovasävyinen riitely johti siihen, että Saksa uhkasi erota Euroopan Unionista, joka olisi käytännössä merkinnyt EU:n loppua. Tämän seurauksena kymmenet tuhannet EKP:n, EU:n komission ja parlamentin erittäin kovapalkkaiset työntekijät menivät lakkoon, joka puolestaan sai aikaan kaikkien näiden elimien ylimpien johtajien vaihtumisen lähimmän vuoden aikana.

Valta oli vuosikymmenten kadoksissa olon jälkeen palannut Saksaan. EKP oli periaatteessa edelleen itsenäinen ja kaiken poliittisen vallan tavoittamattomissa. Mutta vain periaatteessa. Kukaan EKP:n uusitusjohtokunnassa ei olisi unissaankaan voinut kuvitella, että EKP uhmaisi Saksan suurpääomaa. EKP oli kesy kuin puudeli – ainakin toistaiseksi.

Nordic Bankissa nämä nopeasti edenneet tapahtumat olivat aiheuttaneet suoranaisen paniikin. Pankin hallituksen puheenjohtaja ja suurin yksittäinen omistaja pani koko omaisuutensa ja arvovaltansa peliin yrittäessään pelastaa pankin olemassaolon.

Frankfurtista piti muuttaa pois mahdollisimman pian ja ainoaksi sijoituspaikaksi osoittautui Suomi. Kun pankin pääkonttori muutettiin Helsinkiin, pankin nimi samalla muutettiin. Pankin uudessa nimessä yhtyivät monien mielestä pankin toiminnan pitkät perinteet eri Pohjoismaissa.

Erytisperusteluna Suomeen palaamiselle oli se arkinen seikka, että Suomen hallituksen, pankkivalvontaa hoitavien viranomaisten ja suurimpien puolueiden tärkeimpien johtajien kanssa oli helppo saada aikaan tarvittavat sopimukset pankin veroparatiisitoimintojen häiriöttömästä jatkamisesta. Valtiovarainministeriön ylimmät virkamiehet auttoivat auliisti asiakirjojen viimeistelyssä.

Pankkien ja puoluejohtajien välillä oli perinteisestikin hyvin läheiset ja lämpimät yhteistyösuhteet. Nordic Bankin johto tiesi tarkkaan, millä konkreettisella tavalla nämä suhteet pysyisivät lämpiminä tulevaisuudessakin.

Kun Laura P. tuli taksilla Nordic Bankin pääkonttorin eteen, hän totesi tullessaan keskelle suurta joukkokokousta. Hän ei aluksi pystynyt päättelemään oliko kyseessä yleinen mielenosoitus, pankista irtisanottujen työntekijöiden kokous, vai mitä oli tapahtumassa. Kyselyään asiasta muutamalta paikalla olevalta, Laura P. ymmärsi, että ihmiset jonottivat pääsyä pankkiin, jossa he ehkä saisivat jonkinlaisen selvyuden raha-asioittensa tilanteesta.

Laura P. kiersi pääkonttorin sivustalle, jossa oli johtokunnan asianmukaisesti vartioitu sisäänkäynti. Aseistetut vartijat tunsivat Laura P:n ja päästivät hänet sisään hiljaiseen ja viihtyisäksi kalustettuun aulaan. Aulan emäntä tuli välittömästi vastaan samalla kun hän soitti lyhyen puhelun. Laura P. ohjattiin hissiin, joka lähti nousemaan pääkonttorin ylempiin kerroksiin ilman napin painallusta.

Laura P. oli pankissa asioidessaan hyvinkin terve-

tullut vieras. Hän itse ja varsinkin hänen edustamansa terveystalan konserni olivat tuoneet pankille sekä suoraan että välillisesti erittäin arvokkaita toimeksiantoja. Osa pääkonttorin parhaista asiantuntijoista oli keskittynyt hoitamaan pelkästään TeHo:n asioita. Myös johtokunnan kerrokseen Laura P. pääsi aina halutessaan ja vastaanotto oli aina hyvin kohtelias ja lämmin. Jos hänellä oli asiaa pankin pääjohtajalle, ovi oli aina avoin. Ainoastaan pääministeri oli arvoasteikossa korkeammalla.

Tällä kertaa Laura P. ei kuitenkaan päässyt johtokunnan tai edes johtajien kerrokseen. Hissi pysähtyi muutamaa kerrosta alemmalle tasolle, jossa työskentelivät pankin tiedotuksesta ja markkinoinnista vastaavat johtajat lähimpine alaisineen. Laura P. oli suoraan sanottuna hiukan ihmeissään. Ellei hän olisi ollut piinkova liikemies, hän olisi saattanut alkaa huolestua. Hän työnsi kuitenkin vähäisetkin huolestumisen häiveet mielestään ja hymyillen kääntyi tervehtimään häntä vastaanottamaan tullutta viestinnän johtajaa.

– Mitäs täällä on nyt meneillään? Puhelimesta välittyvä viesti on nauhoitettu ja ulkona on suuri joukko huolestuneelta vaikuttavia asiakkaita. Sanoi Laura P. edelleen hymyillen.

Viestintäjohtaja oli vähintäänkin yhtä yrityshenkisenä kuin Laura P. ja pystyi sen vuoksi säilyttämään leppoisan ilmeensä ja ystävällisen äänensävyensä koko lyhyen keskustelun ajan. Tarkinkaan psykologinen silmä ei olisi kyennyt havaitsemaan pienintäkään repeämää tai edes naarmua viestintäjohtajan kiillotetussa julkisivussa.

Viestintäjohtajan yhteenvedo tilanteesta oli lyhyt ja selväsanainen:

– Meillä on todellakin pieni ongelma tietojärjestelmän kanssa, joka valitettavasti vaikuttaa myös meidän pitkälle automatisoidun puhelinvaihteemme toimintaan. Puhelut

eivät ohjaudu tällä hetkellä automaattisesti oikeisiin kohteisiin. Romaniassa sijaitseva, oikeilla henkilöillä miehitetty puhelujen välitys ja neuvonta eivät ruuhkatilanteissa valitettavasti pysty riittävään asiakaspalveluun. Ja sinähän tiedät suomalaiset... Heti kun jotain poikkeuksellista tapahtuu, siitä syntyy jonkin asteinen kaaos. Sen kummemmasta ei ole kyse. Huomenna kaikki toimii varmasti jo normaaliin tapaan.

Enempää Laura P. ei saanut tilanteesta selville. Pankin koko toimiva johto oli jossakin kaupungin ulkopuolella pitämässä kokousta. Laura P:n sijoituksista huolehtiva asiantuntija oli valitettavasti täystyöllistetty tietojärjestelmän aiheuttamien ongelmien selvittämisessä, joten häneenkään oli mahdotonta saada yhteyttä.

Laura P:n tulisi vain olla kärsivällinen päivän parin ajan. Loppuviikolla kaikki olisi taas kunnossa. Normaalien pankkipalvelujen uskottiin tulevan kuntoon jo kuluvan vuorokauden aikana. Kaikki konsernin parhaat tietojärjestelmäasiantuntijat oli hälytetty paikalle ongelmia selvittämään.

Näin Laura P:lle vakuutettiin, eikä hänellä ollut mitään syytä epäillä.

Tiistaipäivä oli tässä vaiheessa ehtinyt jo iltapäivään ja Laura P:n ohjelmassa oli seuraavaksi pitkä lounas Pohjois-Suomesta tulleen SOTE-johtajan kanssa. Kyseessä oli alue, joka vielä viimeisenä oli sinnitellyt lähes pelkästään julkisten palvelujen varassa. SOTE-alueen johtaja oli entinen kommunisti ja lahjomattoman ihmisen maineessa. Neuvotteluista oli tulossa vaikeat, mutta Laura P. oli päättänyt tehdä parhaansa.

Ilta oli pitkällä, kun Laura P. väsyneenä palasi asuntoonsa. Siellä odotti sovittu iltapala ja koska hän aikoi mennä pikaisesti nukkumaan, hän päästi tarjoilijan menemään.

4

Keskiviikkona Laura P:llä ei ollut sovittuja palavereja heti aamupäivällä, joten hän ehti nauttia aamupalan kaikessa rauhassa kotonaan. Keittäjä tiesi tarkoin mitä Laura P. tällaisina aamuina halusi ja tarjoilija oli asetellut kaiken hyvin sievästi. Aamiaishuoneen pöydällä oli vasta tuotuja kukkia ja TV oli auki.

YLE:n Aamu-TV:ssä oli selvästi menossa keskustelu, jossa asiantuntijat pohtivat Nordic Bankin tilannetta. Laura P:lle selvisi muutamassa minuutissa, että pankin tietojärjestelmäongelmat eivät olleet maanantain ja tiistain aikana selvinneet. Pankkiin ei edelleenkään saatu tavanomaisten puhelinnumeroiden kautta yhteyttä. Pankin verkkopalvelut eivät toimineet eikä pankin korteilla pystynyt nostamaan pankkiautomaateista käteistä rahaa. Muiden pankkien palvelut sen sijaan toimivat moitteetta.

Nyt Laura P. alkoi hiukan huolestua. Hänellä oli kyllä kotonaan kassakaapissa aika paljonkin käteistä rahaa, mutta setelit olivat lähes yksinomaan Sveitsin frangeja, puntia ja dollareita. Euroja hänellä ei ollut juuri lainkaan, sillä hän oli tottunut luottamaan verkkopalveluihin ja pankkikorttiin.

Eurojen saatavuutta rajoitti hiukan se, että Nordic Bank ei konttoreistaan antanut käteistä rahaa lainkaan tavallisille henkilöasiakkailleen. Yritysiasiakkaille käteistä

annettiin, mutta järjestely oli jossain määrin monimutkainen. Käteinen raha tilattiin suoraan Suomen Pankista, jonka vartioitu kuljetus toimitti rahat suoraan kohteeseen. Nordic Bankissa ei käytännössä ollut minkäänlaisia normaaleja kassapalveluja.

Laura P:llä itsellään ei ollut välittömiä henkilökohtaisia tarpeita käteiselle rahalle. Palveluskunnan tilanne oli kokonaan toinen. Kaikilla palveluskunnan henkilöillä oli Nordic Bankin pankkikortti, jolla kaikki maksut suoritettiin. Henkilökunnalla oli lupa käyttää pankkikortteja myös henkilökohtaisten ostosten tekemiseen. Laura P. oli näissä asioissa hyvin avokätinen. Sillä tavalla hän varmisti henkilökunnan horjumattoman lojaalisuuden.

Laura P:n mieleen ei ollut koskaan tullut ajatus, että juuri näin arkipäiväisessä asiassa voisi tulla ongelmia. Hänellä ei ollut pankkisuhdetta mihinkään muuhun Suomessa toimivaan pankkiin. Veroparatiiseihin sijoitettuja varoja hän olisi voinut koska tahansa siirtää Suomeen, mutta siitä ei ollut apua, sillä hänellä oli erilaisia tilejä vain Nordic Bankissa ja sinne ei nyt ollut pääsyä.

Tämän pohdiskelun keskeytti TV:ssä puhuva ainoan suomalaisessa omistuksessa olevan pankin, Suomalaisen pankin tietojärjestelmistä vastaava johtaja, joka vakavisuuttaan väitti, että Nordic Bankin ajankohtaisilla ongelmilla ei ollut mitään tekemistä tietojärjestelmien kanssa.

Kaikkien Suomessa toimivien pankkien tietojärjestelmät olivat koko ajan yhteydessä keskenään jo pelkästään rahojen siirtelyn takia. Mutta muitakin syitä oli. Saksan vaatimuksesta nopealla aikataululla uusitut, harmaata taloutta koskevat määräykset edellyttivät jatkuvaa keskinäistä tietojen vaihtoa. Mainittu johtaja vakuutti, että Nordic Bankin tietojärjestelmä on täysin toimintakunnossa. Ongelmissa oli pakko olla kyse jostain aivan muusta.

TV-toimittajan itsepintaisista kysymyksistä huolimatta Suomalaisen pankin tietojärjestelmistä vastaava johtaja ei suostunut sanallakaan arvailemaan, mitä Nordic Bankissa oli todellisuudessa tapahtumassa. Hän tyytyi toistamaan useammankin kerran, että tietojärjestelmät ovat kaikilta osin toimintakunnossa.

Äly-TV:n avulla Laura P. pääsi käsiksi iltapäivälehtien verkkopalveluihin. Kummankin lehden pääuutisena näytti olevan arvelu siitä, että viranomaiset erityisesti Saksan sisäministeriön vaatimuksesta olisivat sulkeneet Nordic Bankin normaalin pankkitoiminnan.

Nyt Laura P. huolestui aidosti. Nordic Bankin yhden luukun periaate veroparatiisipalveluissa merkitsi... Ei voi olla totta, Laura P. ajatteli. Hänen pitäisi yrittää tehdä asialle jotain ennen kuin olisi liian myöhäistä. Hän päätti peruuttaa ainakin aamupäivälle sovitut palaverit.

Tänään hän menisi Suomalaiseen pankkiin ja yrittäisi saada selville, voitaisiinko siellä tehdä asialle jotain.

Suomessa toimii useita liikepankkeja mutta ne ovat yhtä lukuunottamatta joko kokonaan tai pääosin ulkomaisessa omistuksessa. Vain yksi liikepankeista on kokonaan kotimaisessa omistuksessa. Se on markkinaosuudeltaan Suomen suurin. Sillä on hyvin vähän toimintaa Suomen rajojen ulkopuolella. Sinne Laura P. siis oli menossa.

Laura P:n ensisijaisena tavoitteena oli saada käteistä rahaa. Suomalainen pankki oli yksi niistä harvoista, joista käteistä ylipäättään sai pankin kassapalveluista. Ongelmana kuitenkin hänen tapauksessaan oli, että hänellä ei ollut pankissa tiliä. Hän ei jostain syystä koskaan ollut asioinut Suomalaisessa pankissa.

Laura P. käveli lähimmän Suomalaisen pankin konttorin luo. Sattumoisin konttori sijaitsi aivan lähellä Laura P:n asuntoa. Pankin konttorin ulkopuolella oli paljon ih-

misiä. Hän tunnisti heti muutaman henkilön, jotka asuivat häntä lähellä ja jotka hänen käsityksensä mukaan olivat Nordic Bankin vakioasiakkaita.

Laura P. meni tervehtimään yhtä näistä tuttavistaan. Kyseessä oli henkilö, jonka Laura P. oli tuntenut jo useiden vuosien ajan ja heillä oli ollut tapana sherry-lasin ääressä keskustella niitä näitä ajankohtaisista liike-elämän tapahtumista.

– Hei Eeva!, sanoi Laura ja ojensi ystävällisesti hymyillen kättään tervehtiäkseen, – sinäkin olet täällä. Miksi täällä ulkona on näin paljon ihmisiä, eikö Suomalaiseen pankkiin pääse sisälle?

– Kyllä sinne pääsee, mutta tulijoita on niin paljon, että palvelutiskille pääsee vain jonotusnumeron perusteella ja tältä päivältä jonotusnumeroidenkin jakaminen on jo lopetettu.

Minä hain jonotusnumeron jo maanantaina aamupäivällä, kun oivalsin, että Nordic Bank on todellisissa vaikeuksissa, sanoi Eeva ja lisäsi – kuulin juuri tuttavaltani, että viimeisimmäksi annetut jonotusnumerot ovat ensi viikon loppupuolelle.

Laura P. tiesi taloudellisen painoarvonsa ja päätti yrittää suoraan jonkun päällikön puheille. Hän tunki itsensä sisääntulon tienoille ja aulaan ahtautuneen joukon läpi ja painoi ensimmäistä päällikkötason oven pielessä olevaa summeria. Sihteeri tuli avaamaan oven ja Laura P. esitteli itsensä. Hän oli siinä määrin tunnettu henkilö, että sihteeri ilman epärointiä päästi hänet sisälle ja käveli päällikön huoneeseen kertomaan tulijasta.

Laura P. pääsi välittömästi päällikön huoneeseen. Osoittautui, että kyseinen päällikkö oli tämän sivukonttorin asiakaspalveluja hoitavan henkilökunnan esimies. Tästä johtui se käytännöllinen seikka, että päällikön huone oli samassa kerroksessa kuin asiakaspalvelut.

Laura P. selitti lyhyesti ongelmansa asiakaspalveluisista vastaavalle päällikölle. Laura P. puhui ystävällisesti ja rauhallisesti, sillä kyseessä oli mitättömän pieni arkipäiväinen ongelma. Koska Nordic Bankin pankkikortit eivät toimineet, hän tarvitsi talouttaan hoitaville henkilöille joko käteistä rahaa tai Suomalaisen pankin pankkikortit.

Asiakaspalvelupäällikkö tiesi Laura P:n erittäin varakkaaksi henkilöksi ja oli sen vuoksi hiukan tohkeissaan päästessään esittelemään pankin palveluja taloudelliseen eliittiin kuuluvalla henkilöllä.

– Meidän kannaltamme ehdottomasti paras vaihtoehto olisi se, että te siirtäisitte Nordic Bankista jonkin osan pankkipalveluistanne tänne meille, Suomalaiseen pankkiin. Se järjestely turvaisi joustavan käteisen saannin kaikissa tilanteissa, sanoi päällikkö ja jatkoi,

– Tässä on kuitenkin nyt käytännön ongelmia. Ensinnäkin näitä tilien siirtoja on alkuviikon aikana pantu vireille jo satoja ja todella suuri joukko ihmisiä odottaa joko kotonaan tai tuolla ulkona, että he pääsisivät edes keskustelemaan tilien siirroista tai kokonaan uusien tilien avaamisesta.

– Vakavampi ongelma koskee kuitenkin tilien siirtoa. Normaalisti tilin lakkauttaminen Nordic Bankissa, uuden tilin avaaminen meillä ja varojen siirto sieltä tänne sujuvat täydellisesti automatisoitujen pankkijärjestelmien ansiosta hetkessä. Nyt tilanne on kuitenkin se, että meidän tietojärjestelmästäme ei saada yhteyttä Nordic Bankin näitä asioita koskevaan tietojärjestelmään.

– Mutta teidän pankkinne tietojärjestelmästä vastaava johtaja vakuutti juuri tänä aamuna TV:ssä, että Nordic Bankin tietojärjestelmä on toimintakunnossa, muistutti Laura P.

– Se on aivan totta, sanoi palvelupäällikkö, ja lisäsi:

– Nordic Bankin järjestelmä vastaa yhteydenpidon niin sanottuun kättelyvaiheeseen normaalisti ja kaikki uusimpien määräysten mukaiset henkilötietoja, talletusten ja lainojen määrää sekä vakuuksien oikeaksi todistettua kokonaisarvoa koskevat tiedot ovat käytettävissä. Näiden tietojen avulla estämme ylivelkaantumista ja valvomme määräysten mukaisesti harmaan talouden leviämistä. Mutta... hän jatkoi:

– Kun yritämme käynnistää varojen siirron ja tilin mahdollisen lakkauttamisen, Nordic Bankin järjestelmä ilmoittaa, että toiminnot eivät toistaiseksi ole käytettävissä. Vaikuttaisi siis siltä, että Nordic Bankin johto on toistaiseksi sulkenut pankkitilit ainakin niiltä sadoilta asiakkailta, jotka ovat yrittäneet meidän kauttamme päästä tileihinsä käsiksi.

– Mitä olisi sitten tehtävissä? kysyi Laura P.

– Me voimme järjestää teille välittömiä käteisen rahan tarpeita varten pikavipin. Minun valtuuteni riittävät 10 000 euron määrään. Rahat voisitte nostaa vaikka heti tuolta kassalta tai voisin pyytää tuomaan ne tänne. Jatkoa ajatellen toimivampi vaihtoehto olisi, että neuvottelimme normaalista lainasta. Se edellyttää kuitenkin vakuuksia ja yleensä edellytämme lisäksi, että asiakkaan kuukausipalkka, eläke tai muu säännöllinen tulonlähde ohjataan meidän pankkiimme.

– Halutessanne laina-anomus voidaan laatia vaikka heti ja se saadaan käsittelyyn hyvin pian sen jälkeen, kun vakuuksia koskevat asiat ovat kunnossa. Jos pystytte hoitamaan vakuusasian tänään, lainan voisitte nostaa jo huomenna. Lainarahat voidaan siirtää myös täällä avattavalle tilille, johon saisitte pankkikortin ja tarvitsemanne määrän rinnakkaiskortteja.

Laura P. mietti kuumeisesti. Asunto oli veroparatiisiyhtiön omistuksessa ja kaikki sitä koskevat asiakirjat oli-

vat Nordic Bankin hallinnassa. Hän ei ollut koskaan allekirjoittanut eikä edes nähnyt mitään asuntoa koskevia asiakirjoja. Kyseessä oli TeHo:n ja Nordic Bankin junailema verovapaa lisäpalkkio. Siitä ei ollut vakuudeksi.

Mitään suoranaista vakuudeksi kelpaavaa omaisuutta Laura P:llä ei ollut. Hän ei omistanut autoa, ei huvilaa, ei yhtiöiden osakkeita, ei yhtään mitään. Hänellä oli vain suunnaton palkka, runsaasti maksuttomia etuuksia ja finanssiomaisuutta, joka oli kokonaisuudessaan Nordic Bankin kautta kulkeutunut erilaisiin veroparatiiseihin.

Kuukausipalkkaa hän ei millään keinolla saisi ohjautumaan Nordic Bankin kautta tai suoraan Suomalaiseen pankkiin. Kaikki TeHo:n johtajien palkkajärjestelyt olivat osa terveystalouden taloudellisia järjestelyjä, jotka olivat täydellisesti ja lopullisesti sidoksissa Nordic Bankin toimintaan. Niinpä Laura P. sanoikin:

– Tehdään niin, että minä otan sen 10 000 euron pikavipin ja nostan sen käteisenä. Jos ystävällisesti pyydätte tuomaan rahat tänne, vaikka 100 euron seteleinä. Alan heti tänään selvittää lakimieheni kanssa vakuuksia koskevaa tilannetta. Jos päädyn lainan ottamiseen, avaan luonnollisesti tilin tänne. Kuukausipalkan ohjaaminen tänne on jo hiukan monimutkaisempi asia mutta selvitan myös sitä.

Laura P. sai rahansa, istuutui tolpassa odottavan taksin takapenkille ja tunsu itsensä hyvin väsyneeksi. Hän oli alkanut oivaltaa, että hän saattaisi olla pahemmissa vaikeuksissa kuin koskaan elämänsä aikana.

Laura P. palasi asuntoonsa ja soitti työpaikalleen peruuttaakseen iltapäivän palaverit – niissä ei onneksi ollut mitään erityisen tärkeitä. Äkilliseen päänsärkyyn vedoten hän sanoi olevansa iltapäivän kotona ja puhelimen tavoitettavissa, jos jotain kiireellistä ilmenisi. Hänellähän

oli loppuviikon ohjelma ja tärkeimmät paperit mukanaan, joihin hän voisi paneutua vähän levättyään.

Todellisuudessa Laura P. sulki puhelimen, himmensi kaihtimet, otti rauhoittavan lääkkeen ja kävi sohvan päälle vähän levätäkseen. Hän heräsi vasta illalla, söi iltapalan, kävi kylvyssä ja meni oikeasti nukkumaan. Hän oli todellakin suunnattoman väsynyt.

Näin oli kulunut keskiviikkopäivä.

Torstaipäivän Laura P. oli varannut ministeriössä käyntiin. Hän oli entinen sosiaali- ja terveysministeri, jonka vastuulla SOTE:n valmistelu oli ollut sen vaikeimman vaiheen aikana, eli aikana ennen lopullista hyväksymistä. Hänellä oli tältä ajalta monipuoliset ja laajat suhteet ministeriöön. Hän oli ollut pidetty ministeri ja sen vuoksi hän sai edelleenkin vaivattomasti apua ministeriön eri osastoilta ja tasoilta.

Laura P. tiesi SOTE:n todellisesta valmistelusta enemmän kuin kukaan muu Suomessa. Julkisuuteen oli tullut vain hyvin vähäinen osa todella tärkeistä asioista. Näin oli silloin sovittu, ja sopimukset olivat onneksi pitäneet.

SOTE:n julkisuudessa esitelty malli sisälsi hyvin selkeän kuvan työnjaosta julkisen sektorin ja yksityisen sektorin välillä. Neuvotteluissa oli tietenkin ollut vaikeuksia ja osin jopa dramatiikkaa, mutta suuri osa dramaattisimmista käänteistä oli ollut pelkkää teatteria.

Ministeriön johdon ja yksityisen sektorin välillä oli alusta lähtien ollut yhteisenä tavoitteena verorahoitteisesta sosiaali- ja terveyssektorista luopuminen niin suurelta osin kuin mahdollista. Kaikki lakeihin ja asetuksiin kirjatut pykälät oli tarkoituksellisesti laadittu siinä määrin avoimiksi tai oikeammin sanottuna hämäriksi, että toimintojen yksityistäminen olisi mahdollista säännöstöä

muuttamatta.

Todellisiakin vaikeuksia oli tietenkin ollut. Eräät virkamieskunnan vanhimista edustajista olivat pitäneet kiinni jonkinlaisen, kummallisen puhdasoppisuuden velvoittamina nykyaikaan soveltumattomista periaatteista. Heitä ei pystynyt taloudellisten korvausten – siis lahjusten – avulla taivuttelemaan. Sen vuoksi monia ammattitaitoisia virkamiehiä oli jouduttu siirtämään eläkkeelle tai määräämään toisiin ministeriöihin.

Laura P:n edustama yrittäjä, TeHo, oli suuruutensa takia keskeisin SOTE:n toteuttaja. Terveyskeskukset ja sairaalat olivat liiketoiminnan kannalta ehdottomasti tärkeitä mutta samalla silti selväpiirteisin osa SOTE:n toteutusta. Siinä puolella ei ollut enää periaatteellisia ongelmia.

Kaikki terveyskeskukset olivat yksityisiä ja niiden henkilökunta tunsu tarkasti ne pelisäännöt, joiden mukaan potilaita ohjattiin yksityisen tai julkisen puolen erikoissairaanhoidon piiriin. Yksityiselle puolelle ohjattiin pääsääntöisesti riskittömät tapaukset, joissa hoitovaste sekä terveydellisesti että varsinkin taloudellisesti oli paras. Selvät riskitapaukset ohjattiin suoraan julkisiin sairaaloihin, jolloin valtio toimi taloudellisten riskien tasajana.

SOTE-uudistuksen SO-puoli, eli sosiaalisektori oli jo alun alkaen ollut ongelmallisempi. Ikääntyvälle väestölle annettavat palvelut vaativat runsaasti työvoimaa, sillä hoivatyö oli hyvin vaikeasti automatisoitavissa. Hyvin hoidettu vanhusväestö kaiken lisäksi eläisi koko ajan vanhemmaksi. Siitä oli muodostumassa merkittävä taloudellinen rasite, johon määrärahat eivät mitenkään riittäisi sen enempää julkisella kuin yksityiselläkään sektorilla.

Juuri tähän ongelmaan Laura P:llä oli ollut vastaus valmiina. Hän oli tuonut SOTE-neuvotteluihin todellisen sosiaalisen innovaation, jota hän kutsui hoivako-

tijärjestelmäksi. Hoivapalvelut kilpailutettaisiin kullakin yhteistyöalueella, joita on Suomessa vain viisi kappaletta. Näin saavutettaisiin suuruuden ekonomiasta merkittävät edut ja palvelut olisivat tasalaatuisia.

Ehdotettu järjestelmä muistutti vastustajien mielestä entisaikojen huutolaislasten huutokauppaa. Halvimman tarjouksen esittäjä sai huutolaislapsen ”hoidettavakseen” seuraavan vuoden ajaksi. Laura P. myönsi suljetuissa neuvotteluissa avoimesti, että juuri tästä oli hänen innovaatiossaan kysymys. Vanhukset piti hoitaa valtakunnallisesti sovitun laatujärjestelmän mukaisesti mutta samalla kuitenkin taloudellisessa mielessä kestäväällä ja riskittömällä tavalla. Lopulta kukaan ei pannut vastaan.

Laura P:n visioissa ollutta hoivakotijärjestelmää oli pienessä mittakaavassa kokeiltu jo monissa Itä- ja Pohjois-Suomen hoivakodeissa menestyksellisellä tavalla. Järjestelmän ytimessä oli kappaletavaroiden tuotannosta peräisin oleva läpimenoajan käsite. Hoivakotien vuodepaikkojen piti vapautua ennustettavissa olevan aikataulun mukaisesti. Hoivan laadulle ja kustannuksille asetetut tavoitteet eivät muutoin toteutuisi.³

Laura P. tuli ministeriöön pelkästään siksi, että hän saisi selville mitä Nordic Bankissa oli tapahtumassa.

Sosiaali- ja terveysministeriö oli ollut hyvin tiivissä yhteistyössä sekä TeHo:n että Nordic Bankin kanssa, kun SOTE-järjestelmää oli käynnistetty. Yhteistyö oli ollut paljon tiiviimpää kuin juuri kukaan Suomessa olisi osannut kuvitella. Myös valtiovarainministeriö oli ollut järjestelyissä mukana. Itse asiassa VvM oli kovaotteisesti

³Hoivakotijärjestelmää oli tutkittu tieteellisesti ja se oli herättänyt mielenkiintoa myös ulkomailla. Aasukkaat olivat hoitoon tyytyväisiä ja kuolivat rauhallisina. Kiireiset omaiset olivat erittäin tyytyväisiä. Saattohoidon tarve oli dramaattisesti vähentynyt ja keskustelu eutanasian tarpeellisuudesta oli loppunut.

asettanut järjestelyille taloudelliset reunaehdot. VvM oli ilmoittanut, että sitä ei kiinnosta vähääkään, millä tavoin tuloksiin päästäisiin, kunhan vain ne saavutettaisiin.

Kun Laura P. saapui ministeriöön, hän havaitsi heti, että jotain poikkeuksellista oli tapahtumassa. Kukaan ei tullut vastaanottoaulassa häntä tervehtimään. Ihmiset kiirehtivät aulan läpi, vaihtoivat korkeintaan muutaman sanan hätäisesti keskenään tai puhuivat puhelimiinsa. Kaikki vaikuttivat huolestuneilta.

Laura P. meni vastaanottotiskille ja joutui sielläkin odottamaan kotvan aikaa ennen kuin kiireinen virkailija tuli hänen puheilleen ja kysyi puolitöykään sävyyn:

– Miten voisin palvella?

Laura P. esitteli itsensä ja pyysi päästä ministerin tai kansliapäällikön puheille.

– Se on aivan mahdotonta. Ministeriön koko johtoporas on loppuviikon ajan pois talosta ja puhelimen tavoittamattomissa. Meille on annettu asiasta jyrkät ohjeet. Tulkaa takaisin ensi viikolla.

Virkailija oli jo kääntymässä pois mennäkseen hoitamaan kiireellisiä tehtäviään, kun Laura P. kysyi hätäisesti:

– Onkohan talossa paikalla ketään päällikkötasoista henkilöä, jonka kanssa voisin keskustella TeHo:n ja ministeriön välisistä yhteisistä, ajankohtaisista ja mahdollisesti kiireellistä hoitamista koskevista asioista?

Virkailija avasi hallintamonitorin ja parin näppäilyä jälkeen totesi:

– Henkilöstöosaston apulaisosastopäällikkö on paikalla. Lisäksi kirjaamossa on normaali miehitys. Ketään muita ei ole paikalla.

– Voisinko sitten saada kulkuluvan apulaisosastopäällikön puheille, sanoi Laura P.

Kulkulupa järjestyi ja Laura P. lähti kävelemään rakennuskompleksin sivussa olevaan siipeen ja sieltä his-

sillä ylös hänelle ilmoitettuun kerrokseen. Pienen etsimisen jälkeen henkilöstöosasto löytyi. Siellä Laura P. ei ollut koskaan käynyt eikä hän tuntenut ketään osaston virkamieskunnasta. Jonkun kanssa piti kuitenkin saada keskustella.

Laura P. esitteli itsensä apulaisosastopäällikölle ja kertoi lyhyesti mistä yrityksestä hän on ja minkäasteista yhteistyötä hänen yrityksellään ja ministeriöllä on jo useiden vuosien ajan ollut.

Apulaisosastopäällikkö tiesi jo ennestään Laura P:n aseman yrityksessä ja yrityksen merkityksen SOTE:toteuttamisessa.

– Nordic Bank näyttäisi lehtitietojen mukaan olevan jonkinasteisissa vaikeuksissa. Onko teillä täällä ministeriössä mitään käsitystä siitä, mitä todellisuudessa on tapahtunut tai tapahtumassa, kysyi Laura P.

– ja... mitä ministeriössä on tapahtumassa, kun ministeriön johtavat virkamiehet eivät ole tavoitettavissa?

– Meille tulleiden tietojen mukaan Nordic Bankin ongelmat ovat luonteeltaan puhtaasti tietoteknisiä, joskin tietysti hyvin harmillisia, kun ne vaikuttavat asiakaspalveluun. Huomenna asiakaspalvelun pitäisi sujua jo aivan normaalisti, näin ainakin meille on vakuutettu.

– ... mitä tulee ministeriön tilanteeseen, EU:sta tulleet uudet henkilötietojen suoja koskevat määräykset ovat aiheuttaneet täällä meillä hyvin paljon huolta. Me täällä henkilöstöosastolla olemme pelkkä asioita toimeenpaneva taho ja määräysten tulkinta ei kuulu meidän tehtäviimme.

– Ministeriön johto on kuitenkin huolissaan virkamiesten taloudellista asemaa ja taloudellisia transaktioita koskevista yksityiskohtaisista uusista määräyksistä. Jos määräyksiä aletaan täydessä laajuudessaan soveltaa, jopa yksittäiset rahojen siirrot tilien välillä tulisivat veroviranomaisten ja harmaata taloutta tutkivien viranomaisten

tietoon.

– Sen vuoksi ministeriön johto yhdessä muiden ministeriöiden johtohenkilöiden kanssa yrittää muodostaa valtioneuvostolle yhtenäistä kuvaa vaatimusten todellisesta luonteesta ja mahdollisista seurannaisvaikutuksista.

Laura P. ja apulaisosastopäällikkö jatkoivat keskustelua näistä asioista vielä hyvän aikaa, mutta mitään oleellista hän ei yrityksistään huolimatta saanut selville.

Laura P. poistui ministeriöstä jossakin määrin tyytymättömänä. Hän oli tottunut aivan toiseen tasoiseen kohteluun ja varsinkin siihen, että hänen asiansa edistyisivät ilman verukkeita ja viivytyksiä.

Laura P. soitti parille ystävättärelleen ja kutsui heidät keskustan parhaaseen ravintolaan.

Ruoka ja juomat olivat parasta, mitä ravintola pystyi tarjoamaan. Laura P. oli hovimestarille tuttu ja tärkeä asiakas. Hovimestari ei tiennyt ja Laura P. ei jostain syystä muistanut, että rahatilanne oli jossain määrin vaikea.

Kun laskun maksamisen aika tuli, osoittautui, että Nordic Bankin pankkikortti ei edelleenkään kelvannut maksupäätteelle. Ensin Laura P. hämmentyi. Sitten hän muisti tilanteen ja muisti onneksi, että hänellähän oli käteistä rahaa. Seteleistä meni melkein puolet, mutta sitä Laura P. ei siinä tilanteessa osannut surra.

Näissä tunnelmissa päättyi torstai.

6

Perjantaina Laura P. heräsi puhelimen soittoon. Hänen sihteerinsä soitti työpaikalta ja sanoi, että se Itä-Suomen tapaus on nyt iltapäivälehtien lööpeissä. Laura P:n olisi välittömästi tultava töihin.

Laura P. tiesi heti, mistä oli kysymys. Itä-suomalaisessa hoivakodissa oli ollut hoidettavana tavallista sitkeämpi ja hoitotoimenpiteille vastustuskykyisempi vanhus. Hän oli jo huomattavasti yli 90:n ikäinen. Hoitotoimenpiteet olivat kuitenkin lopulta tehonneet ja vuodepaikka oli vapautunut.

Tapauksen hallinnollisessa käsittelyssä oli kuitenkin tapahtunut virheitä, jotka olivat aiheuttaneet tietoturvariskin. Tämä oli se syy, jonka vuoksi Laura P. tunsu tapauksen yksityiskohtaisesti. Yleensä yksittäistapauksista ei raportoitu johtajatasolle.

Kyseisessä tapauksessa asukas – kuten hoivakotien asiakkaita kutsuttiin – oli löydetty aamupäivällä tajuttomana sängyn vierestä. Hän oli ilmeisesti pudonnut yöllä sängystä. Kaikki hoitotoimenpiteet oli lopetettu välittömästi ja asukas oli kuollut seuraavana päivänä.

Kuolinsyyn oli todennut ja kirjannut rekistereihin hoivakodin lääkäri. Koska kuolema tapahtui hoivakodissa, mitään normaalin käytännön mukaista poliisitutkintaa ei oltu tarvittu.

Kyseinen lääkäri oli maahanmuuttaja ja oikealta ammatiltaan hän oli elintarviketyöläinen – suoremmin sanottuna teurastaja. Hän oli tullut maahan laittomasti ilman papereita. Tehtäviä aiemmin hoitanut lääkäri oli kuollut epäselvissä olosuhteissa. Hänellä oli kuitenkin ollut lailliset lääkäri-oikeudet ja sen vuoksi kuolemasta ei oltu ilmoitettu mihinkään. Uusi henkilö jatkoi lääkärin tehtäviä kuolleen lääkärin nimissä.

Uusi lääkäri oli pikakoulutettu hoivakodeissa tarvittaviin tehtäviin. Käytännössä tehtävät koostuivat tietojärjestelmän ylläpidosta. Kaikille asukkaille laadittiin Kanta.fi:n tietojen perusteella konsernin omaan tietojärjestelmään hoivaprofiili. Tekoälyyn pohjautuva järjestelmä määritteli profiilin mukaisesti jokaiselle uudelle asukkaalle läpimenoajan ja tämän saavuttamiseksi tarvittavan lääkityksen.

Kaikki tämä oli ollut kunnossa ja läpimenoaika oli toteutunut määritellyllä tavalla. Kuolinsyyn kirjauksessa uusi lääkäri oli kuitenkin toiminut huolimattomasti ja kuolinsyyn selvityksen tietoturvaa koskeva kirjaus oli tehty väärin. Selvitys oli päätynyt saman päivän aikana hoivakodissa väliaikaisesti työskennelleen maahanmuuttaja-taustaisen hoitajan luettavaksi.

Kyseinen hoitaja oli ollut töissä sinä yönä, jolloin asukas putosi sängystä. Hän oli myöhemmin aamuyöllä kuullut vahingossa, että asukas oli todellisuudessa pudotettu sängystä. Lisäksi hän tiesi, että lääkäri ei kyseisellä viikolla ollut kertaakaan käynyt hoivakodissa, vaikka raportissa kerrottiin yksityiskohtaisista kuolinsyyistä koskeneista tutkimuksista.

Väliaikainen hoitaja oli lähtenyt töistä viikon kulu-
tua ilman ennakkovaroitusta eikä häntä oltu sen jälkeen tavoitettu lukuisista yrityksistä huolimatta.

Laura P. oli työpaikalla vain pari tuntia, mutta jo sinä

aikana hän onnistui merkittävästi pahentamaan työpaikan jo muutoinkin kiristynyttä ilmapiiriä.

Laura P. on parhaimmillaan silloin, kun vauhti on kova, tunnelma korkealla ja on ylipäättään sellainen tunne, että nyt kaikki onnistuu. Monesti kaikki olikin onnistunut. Laura P.:llä oli ollut uskomattoman hyviä, joskus jopa uhkarohkeita ideoita, jotka olivat johtaneet suunnattomiin taloudellisiin tuloksiin.

Arkipäiväisten ongelmien ja varsinkin vaikeiden arkipäiväisten ongelmien kohdatessa Laura P. tunsu itsensä avuttomaksi. Ensin hän ärtyi ja lopulta hän suuttui. Kun hän alkoi huutaa, paksuimmatkin ikkunat alkoivat helistä. Niin kävi myös tämän Itä-Suomesta peräisin olevan ongelman kanssa.

Vaikka koko hoivakotien järjestelmä läpimenoaikaa koskevine periaatteineen oli hänen luomansa, todellisia oikeita ongelmia – siis oikeasti oikeita – hän ei kyennyt ratkaisemaan.

Laura P:n sihteeri ilmoitti eroavansa ja lähti talosta saman tien. Pari muuta läheisintä näyttivät siltä, että myös he eroaisivat, jos Laura P. avaisi vielä suunsa. Laura P. päätti poistua paikalta välttääkseen aiheuttamasta enempää tuhoa.

Laura P:n mieliala ei ollut paras mahdollinen kun hän saapui Nordic Bankin pääkonttoriin. Hän oli päättänyt vaatia omien tiliensä avaamista verkkopankin ja pankkikorttien käytön mahdollistamiseksi.

Pääkonttorin ulkopuolella oli edelleen suuri joukko ihmisiä. Pankin normaali sisäänkäynti oli lukittu ja aula oli aivan tyhjä. Laura P. käveli jälleen johtokunnan sisäänkäynnin luo. Aseistetut vartijat olivat edelleen paikalla, mutta tällä kertaa häntä ei päästetty suoralta kädeltä sisälle.

Vartijat ei ensin aikoneet avata edes ovea. Kun Laura P. oli näyttänyt henkilökorttiaan ja viittoillut vartijoille, jotta nämä avaisivat oven, joku vartijoista oli lopulta soittanut johonkin – arvattavasti turvapäällikölle. Kesti kymmenkunta minuuttia ennen kuin vartija avasi oven ja päästi Laura P:n hissiin.

Tälläkin kertaa hissi vei Laura P:n tiedotuksesta ja markkinoinnista vastaavien johtajien kerrokseen. Sihteeri ohjasi hänet viestintäjohtajan työhuoneen eteiseen, jossa hän joutui odottamaan lähes puoli tuntia ennen kuin sihteeri ohjasi hänet viestintäjohtajan huoneeseen.

Viestintäjohtaja näytti Laura P:lle iltapäivälehdien etusivua, jossa oli kissan kokoisilla kirjaimilla TeHo:n ja Nordic Bankin nimet. Laura P. ei ollut ehtinyt lukea lehtiä mutta tiesi tarkkaan mistä oli kysymys.

– Mikä tämä on... ja ennen kaikkea minkä takia se on lehdissä? kysyi viestintäjohtaja tiukasti.

– Se oli pelkkä työtaturma, joka on jo selvitetty tiedotusvälineille... yritti Laura P. vastata.

Oli ilmeistä, että kyseinen työtaturma ei mitenkään ollut voinut aiheuttaa Nordic Bankin ongelmia. Viestintäjohtajaa oli varmaankin kehoitettu keskittymään vain tähän yksittäiseen asiaan.

Se oli kuitenkin selvää, että TeHo:n ja Nordic Bankin monin tavoin yhteenkietoutunut liiketoiminta oli nyt tutkivien journalistien – viestinnän haaskalintujen – reposteltavana. Jos Nordic Bankin aggressiivinen liiketoiminta kytkettäisiin suuren yleisön silmissä TeHo:n vielä aggressiivisempaan ja vielä vähemmän julkisuutta kestäväään liiketoimintaan, *sillä* voisi olla arvaamattomia poliittisia seurauksia.

– Minä tulin tänne siinä tarkoituksessa, että haluaisin tilini avattaviksi verkkopankin ja pankkikorttien käytön mahdollistamiseksi, sanoi Laura P. rauhallisesti ja päättä-

västi.

– Minun henkilökuntani tarvitsee palkkansa ja käteistä ostosten suorittamiseen... yritti hän vielä jatkaa.

– Tällä hetkellä se ei ole mahdollista. Tule uudelleen ensi viikolla. Uskon, että viikonlopun aikana saamme tietojärjestelmän toimimaan normaalisti. Mitään tämän enempää en pysty sanomaan ja mitään lupauksia en pysty antamaan.

Näillä sanoilla viestintäjohtaja lopetti keskustelun ja vihaisella kädenliikkeellä kehotti Laura P:ää häipyämään näkyvistä mahdollisimman ripeästi.

Suomalaisessa pankissa Laura P. pääsi jälleen asiakaspalveluista vastaavan päällikön puheille. Päällikkö ei ollut enää yhtä ystävällinen kuin edellisellä kerralla. Laura P. kertasi lyhyesti tilanteen ja pyysi 100 000 euron lainaa, jolle vakuudeksi hän tarjosi Nordic Bankissa olevia talletuksia, jotka lähipäivinä vapautuisivat. Vaihtoehtoisesti hän voisi tyytyä toiseen 10 000 euron pikavippiin. Nordic Bankista kokonaan erillään olevia vakuuksia hän ei lakimiehensä kanssa näin lyhyessä ajassa ollut onnistunut järjestämään.

Palvelupäällikkö sanoi, että hänen valtuutensa pikavippien myöntämiseen on jo käytetty eivätkä hänen esimiehensä pystyisi siinä asiassa joustamaan yhtään enempää.

– Mitä vakuuksiin tulee, jatkoi asiakaspalveluista vastaava päällikkö, Nordic Bankin tietojärjestelmä on alkanut toimia siinä mielessä monipuolisemmin, että se ilmoittaa yksiselitteisesti, että Laura P:llä ei ole Nordic Bankissa mitään sellaista omaisuutta, joka kelpaisi pankkilainan vakuudeksi.

Päällikkö sanoi olevansa erittäin pahoillaan siitä, että Suomalainen pankki ei tässä tilanteessa voi auttaa Lau-

ra P:ää tämän enempää. Jos Laura P:n palkka alkaisi tulla Suomalaiseen pankkiin, tilanne muuttuisi oleellisesti. Tämän jälkeen päällikkö ohjasi Laura P:n ovelle ja hyvästeli kohteliaasti.

Ministeriössä tilanne oli sikäli muuttunut, että suurin osa ministeriön johtoportaan oli paikalla eikä käynnissä ollut kiireellisiä palavereja. Niinpä Laura P. pääsi suoraan ministerin huoneeseen. Paikalle tuli heti hänen saapumisensa jälkeen myös kansliapäällikkö ja ministerin poliittinen avustaja.

Laura P:n ei tarvinnut kysyä mitään eikä hänen odotettu kertovan kuulumisiaan tai ylipäätään yhtään mitään.

– Me täällä valtioneuvoston piirissä olemme äärimmäisen huolestuneita Nordic Bankin tilanteesta, sanoi ministeri aluksi hiukan epäröivällä äänellä.

Ministeri tiesi, että Laura P. kuului siihen pieneen sisäpiiriin, joka oli perillä Nordic Bankin, TeHo:n ja ministeriön – valtiovarainministeriö mukaan lukien – taloudellisista järjestelyistä. Suuret rahat liikkuvat moneen suuntaan kaikkia hyödyttävällä tavalla. Mitä enemmän rahaa liikkui, sitä enemmän siitä liikenä myös vastuullisten johtajien taskuihin. Tämä oli selvää kaikille, se oli selvää myös suurelle yleisölle.

– Tämä teidän Itä-Suomi -tapauksenne on tässä isossa asiassa häviävän pieni yksityiskohta. Myöskään Nordic Bank ei ole tehnyt mitään sellaista, joka olisi ristiriidassa voimassa olevan Suomen lainsäädännön tai valtion johdon pyrkimysten kanssa.

– Mutta... ministeri jatkoi. – Tässä on nyt paljon isommista ja vakavammista ongelmista kyse. Suoraan sanottuna... ongelmana ovat Nordic Bankin rahoitusjärjestelyt,

jotka ovat ristiriidassa Saksan valtion harmaan talouden torjumiseksi säätämien lakien kanssa.

– Olemme yrittäneet... ministeri jälleen epäröi ja mietti hetken. – Päätimme yhdessä valtiovarainministeriön kanssa, että me teemme voitavamme tilanteen selvittämiseksi. Päätimme suoraan sanottuna tehdä... kaikkemme. Tämän enempää ei liene tarpeen tässä yhteydessä sanoa. Lähipäivät näyttävät olemmeko onnistuneet.

Keskustelu päättyi siihen. Laura P. ymmärsi, että pelissä olivat erittäin suuret summat ja kyse oli lopulta Nordic Bankin toiminnan jatkumisesta. Jos Nordic Bank kaatuisi, kaatuisi myös TeHo ja sen mukana koko SOTE.

Palattuaan kotiin illalla lähes koko asunnon hoitamiseen kuuluva henkilökunta oli paikalla. Palkat eivät olleet tulleet tilille edes niille, joilla pankkina oli muu pankki kuin Nordic Bank.

Laura P. antoi jokaiselle 100 euroa – jotka olivat hänen viimeisensä – ja lupasi, että maanantaina kaikki selviää. Hän aikoi pitää huolen siitä, että jokainen saisi palkan tililleen muutamassa päivässä ja hiukan ylimääräistä näiden hankaluuksien takia.

– Tileihin liittyvät ongelmat eivät ole millään tavalla minun aiheuttamiani tai minusta aiheutuvia. Minulla on tililläni varmasti aivan riittävästi rahaa palkkojen maksamiseen. Minä olen tässä tilanteessa aivan samalla tavalla joutunut tietojärjestelmien uhriksi kuin kaikki muutkin.

Näin sanoi Laura P. ja niin päättyi perjantaipäivä.

7

Laura P. heräsi lauantaiiaamuna levottomasti nukutun yön jälkeen siihen, että ovikellon summeri soi ja lisäksi ovea hakattiin – äänestä päätellen mitä ilmeisimmin nyrkeillä.

Koska palveluskuntaa ei ollut paikalla, Laura P. puki päälleen aamutakin, kampasi hätäisesti hiuksiaan ja meni avaamaan oven. Oven takana oli useita henkilöitä.

Kaksi ensimmäistä olivat poliiseja, joista toinen, lähimmäksi astunut näytti virkakorttiaan, sanoi nimensä ja kertoi olevansa keskusrikospoliisista. Poliisi sanoi:

– Laura P., te olette pidätetty, teidän on lähdettävä mukaan.

KRP:n poliisien takana oli kaksi muuta henkilöä, jotka olivat aseistettuja. He olivat Saksan sisäministeriön erikoisyksiköstä. Laura P. oli nähnyt näitä kovaotteisia poliiseja tai taistelijoita – miten heitä nyt oikeastaan pitäisi kutsua – useinkin Saksan matkojensa aikana.

Näiden neljän poliisin takana oli useita muita henkilöitä, joilla oli mukanaan monenlaisia laukkuja, työkaluja ja muuta varustusta. Näytti melkein siltä, että he olivat tulleet purkamaan Laura P:n asunnon.

– Voinko minä... yritti Laura P. sanoa.

Poliisi keskeytti hänet kuitenkin heti.

– Puukekaa yllenne tavanomaiset vaatteenne. Teidän on lähdettävä mukaan nyt heti. Kaikki muut asiat selviävät

sitten myöhemmin.

– Mutta... Laura P. sanoi hädissään, yritti sulkea asunnon oven ja kun se ei onnistunut, yritti paeta asuntoonsa mutta sekään ei onnistunut.

Kaksi poliisia tarttui lujalla otteella Laura P:ää käsi-puolesta ja alkoi raahata kohti hissiä. Jostain syystä Laura P:n mieleen tuli kohtaaus Kafkan romaanista Oikeusjuttu, jossa viranomaiset raahaavat herra K:ta viimeiselle matkalle. Laura P:ää alkoi pyörryttää, hän alkoi panna vastaan kaikkiin voimin ja...

Ja sitten hän herää.

8

Laura P. herää säpsähtäen ja katsoo kelloaan. On edelleenkin sunnuntai, huhtikuun toinen päivä. Kello on suunnilleen kolme iltapäivällä. Hän on käynyt hetki sitten olohuoneen sohvalle vain levähtääkseen vähän aikaa. Hän on kuitenkin aikomuksistaan huolimatta nukahtanut. Kaikesta päätellen hän on nukkunut korkeintaan 10 minuuttia.

Hän oli lyhyen nukkumisen aikana ehtinyt nähdä todella kummallisen painajaisen, joka unen maailmassa oli kestänyt melkein kokonaisen viikon. Laura P. yrittää palauttaa mieleen, mitä kaikkea unessa oli tapahtunut. Se oli jotain sellaista, jota todellisuudessa ei koskaan voisi tapahtua. Siinä oli kuitenkin tullut esiin joukko merkittäviä yksityiskohtia, jotka pitivät yhtä todellisuuden kanssa.

Laura P. tietää heti mitä hän tulisi seuraavan päivän aamuna tekemään: hän nostaisi huomattavan summan käteistä rahaa – kaiken varalta – ja alkaisi siirtää veroparatiiseihin sijoittamiaan varoja paremmin julkisuutta kestäviin rahalaitoksiin.

Kaikkein tärkeintä on kuitenkin, että hän hävittäisi TeHo:n kanssa tekemänsä salaisen sopimuksen välittömästi. Se oli tehty vain muutamaa päivää ennen Laura P:n ministerinimitystä. Sopimuksen nojalla TeHo oli maksanut ennakkoon 1 000 000 euron palkkion lupauksesta tulevaisuudessa tehtäviin palveluksiin. Sopimuksessa

oli hyvinkin yksityiskohtaisia huomautuksia Laura P:ltä odotettavien palvelujen määrästä ja laadusta. Ministeri-kauden tarkoituksena oli ollut varmistaa, että yritys tulisi saamaan oikeudenmukaisen osuuden SOTE-markkinoista.

Laura P. oli säilyttänyt sopimusta jo vuosien ajan vaikka hän tiesi, että se sisältää sekä poliittisesti että oikeudellisesti erittäin tulenarkaa aineistoa. Sopimuksen julkittulo merkitsisi hänen uransa loppua ja mahdollisesti jopa vankilatuomiota. Sopimus oli kuitenkin hänelle samassa asemassa kuin eräiden miljardöörien ensimmäinen itse ansaittu kolikko. Monilla kyseinen kolikko oli kehystettynä kartanon takkahuoneen seinällä.

Laura P:n sopimus on makuuhuoneen komeroon sijoitetussa murtovarmassa kassakaapissa. Hän nousee ripeästi ylös sängystä, avaa komeron oven mutta huomaa heti, että kassakaapin ovi on jostain syystä auki ja että kassakaappi on aivan tyhjä.

Laura P. pyörtyy ja lyö kaatuessaan päänsä lipaston terävään kulmaan. Pään iskeytymisestä kuuluu ikävän tuntuinen rusahdus. Mikäli apu ei tulisi muutamassa minuutissa, Laura P. kuolisi lyhyen ajan sisällä.

Tunnin kuluttua Laura P. on jo kuollut. Siivooja löytää ruumiin seuraavana aamuna.

9

Laura P:n hautajaiset ovat merkittävä mediatapahtuma. Paikalle ovat tulleet kaikki vähänkin merkittävät kotimaiset tiedotusvälineet. Myös muista Pohjoismaista ja Saksasta on vahva edustus.

Pääministeri pitää pitkän ja tunteellisen puheen. Hän muistelee monivuotista yhteistyötään vainajan kanssa ja kertoo runsaslukuisalle Tuomiokirkkoon kokoontuneelle joukolle Laura P:n tärkeimpiä saavutuksia merkittävässä poliittisissa ja hallinnollisissa tehtävissä. Erityisesti pääministeri korostaa Laura P:n keskeistä roolia SOTE-uudistuksen valmistelussa ja loppuun saattamisessa.

Tavoistaan poiketen pääministeri silmin nähden liikuttuu omista sanoistaan. Se on todella hyvä asia, ajattelee hän mielessään. Puolueen kannatus on ollut laskusuunnassa ja siinä mielessä nämä hautajaiset ovat osuneet oikeaan ajankohtaan. Toivottavasti silmien kostuminen näkyy asianmukaisella tavalla kansalaisten kuvaruuduilla.

Ajatellessaan puheen jälkeen hiukan hajanaisesti kaikkia niitä asioita, joista hän oli vainajan kanssa keskustellut – varsinkin rahojen sijoittamista koskien – pääministeri tuntee itsensä jotenkin orvoksi.

Hetken aikaa pääministeri ehtii ajatella valtion rahatilannetta ja varsinkin Nordic Bankin pelastusoperaatiota. Pääministerin pohdinnat keskeytyvät, kun hänen avus-

tajansa rientää hätääntyneen oloisena paikalle. Avustaja työntää pääministerin käteen puhelimen. Pääministeri kuuntelee lyhyen viestin ja muuttuu aivan kalpeaksi.

Pääministeri sopertaa hiljaisella äänellä, jonka kuulevat vain eturivissä istuvat lähimmät luottohenkilöt:

– Nordic Bank on ajautunut maksukyvyttömyyden tilaan ja kaikissa sen toimipaikoissa on meneillään massiivinen poliisioperaatio. Operaatio on kokonaan EuroPolin toteuttama, yhtään suomalaista ei siihen osallistu.

Pankkikonsernin koko toimiva johto ja lisäksi sen hallitus on pidätetty.